

*Тишкевич О. П.,
кандидат архітектури, доцент,
доцент кафедри архітектури будівель та дизайну
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ШКІЛ – СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЦЕНТРІВ

Досвід функціонування шкіл як громадських центрів населених пунктів відомий ще з початку ХХ століття. Ідея використання будівлі школи усією громадою була реалізована як в Україні, так і за кордоном, а зараз є вкрай актуальною. Сталий розвиток територіальних громад передбачає відновлення та розбудову необхідної соціальної інфраструктури – збереження та розвиток мережі загальної, професійної та позашкільної освіти, лікувально-оздоровчого, медичного, культурного та комунально-побутового обслуговування [1; 2]. Це можливо забезпечити на основі інтеграції закладів соціальної сфери на базі закладу загальної середньої освіти, що є доцільним в умовах обмеженості фінансових, кадрових, матеріальних ресурсів [3].

Розширення видів діяльності обумовлює функціонування школи як соціального центру громади. Це повною мірою відповідає сучасним соціальним вимогам щодо інклюзивності закладу загальної середньої освіти та створює умови для навчання впродовж життя. У Меморандумі про безперервну освіту Комісії Європейського Союзу від 30 жовтня 2000 року зазначається про необхідність наближення закладів освіти до місця проживання [4]. Доступність шкільної будівлі для всіх верств населення сприяє залученню та інтеграції всіх людей і соціальних груп у громадське життя, знижує сегрегаційні процеси у суспільстві, покращує соціальні відносини та активність населення [5-7].

Вкрай важливим для збереження життя та здоров'я українців є забезпечення цивільного захисту. На території школи необхідно улаштувати захисні споруди та споруди подвійного призначення, що можуть бути запроєктовані з урахуванням можливості укриття населення, яке проживає поруч [8].

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ президента України від 30.09 2019 № 722/2019.

2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. База даних «Законодавство України» /ВР України. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

3. Осадчий І. Г. Теорія і практика спрямованого розвитку системи загальної середньої освіти сільської місцевості: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д. пед. наук.: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка і історія педагогіки». Київ, 2012. 40 с.

4. European Communities: A Memorandum on Lifelong Learning, issued in 2000. 2020. URL: <https://uil.unesco.org/document/european-communities-memorandum-lifelong-learning-issued-2000>

5. Bingler S. Schools as centers of community: a citizen's guide for planning and design, Second edition /Washington, D.C.: National Clearinghouse for Educational Facilities, KnowledgeWorks Foundation, Council of Educational Facility Planners, International Building Educational Success Together, Coalition for Community Schools, 2003. 70 p.

6. Svendsen G.L.H. Socio-spatial planning in the creation of bridging social capital: the importance of multifunctional centers for intergroup networks and integration. *International Journal of Social Inquiry*. Bursa: Bursa Uludağ University Social Sciences Institute, 2010. Volume 3(2). P. 45-73.

7. Cappai C., Segantini M. A. Schools and the legacy of hybrid buildings/ *IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering*. 2020. DOI:10.1088/1757-899X/890/1/012027

8. Державні будівельні норми України. Захисні споруди цивільного захисту. ДБН В.2.2-5:2023 / ДП «Укрархбудінформ». 2023.

Зібцева О.В.,

доктор с.-г. наук,

доцент кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну

Національного університету біоресурсів і природокористування України

ЩОДО ПИТАННЯ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ МАЛИХ МІСТ

Повоєнна ревіталізація територій населених пунктів України вимагатиме об'єднання нових підходів відповідно до сучасних викликів не лише глобального характеру, як то зміна клімату та прискорена урбанізація, але й, насамперед, безпосередньо регіонального і локального, зумовлених нищівними діями сусідньої держави, не враховувати які в перспективному плануванні наразі неможливо.

Серед основних принципів ревіталізації зазначають відновлення функцій (первісних або відповідно до актуальних потреб); збереження історичної та культурної спадщини; створення привабливого комфортного середовища; залучення до процесів громад; стале управління в рамках довгострокової стратегії розвитку; використання інноваційних технологій і підходів. Ревіталізація має стати важливим елементом сталого розвитку найбільш поширеної і найменш дослідженої категорії – малих міст, покликаним сприяти покращенню якості життя, збереженню культурної спадщини, відновленню й